Oświadczenie złożone
przez senatora Krzysztofa Kwiatkowskiego
w dniu 30 października 2024 r.

Oświadczenie skierowane do komendanta głównego Policji Marka Boronia

Tylko rzetelne dane pozwalają na wyciąganie właściwych wniosków i tworzenie oraz wdrażanie rozwiązań zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa na naszych drogach. Komenda Główna Policji wśród głównych zagrożeń na polskich drogach wskazuje znaczny udział w ruchu drogowym nietrzeźwych kierujących pojazdami mechanicznymi. Takie informacje są następnie przekazywane w mediach, a za ich pośrednictwem trafiają do społeczeństwa. Na podstawie gromadzonych i publikowanych przez KGP danych tworzone są również rozwiązania prawne.

Ogólnodostępne dane dotyczące wypadków drogowych publikowane są przez Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji. W rozdziale VIII „Alkohol" opracowania Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji „Wypadki drogowe w Polsce w 2023 roku" zamieszczone są dane dotyczące wypadków drogowych, w których uczestniczyli lub które spowodowali „użytkownicy dróg będący pod działaniem alkoholu". W prawie o ruchu drogowym piesi, osoby poruszające się przy użyciu urządzenia wspomagającego ruch, kierujący, a także inne osoby przebywające w pojeździe lub na pojeździe znajdujące się na drodze, to uczestnicy ruchu drogowego, a nie użytkownicy dróg (art. 2 pkt 17 p.r.d.). Poza tym ani w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ani w polskim prawie karnym nie występuje pojęcie osoby znajdującej się pod działaniem alkoholu. W polskim prawie karnym penalizacji podlegają osoby, które będąc w stanie po spożyciu alkoholu, prowadziły pojazd (art. 87 k.w.) lub prowadziły pojazd mechaniczny, będąc w stanie nietrzeźwości (art. 178a k.k.). W przypadku przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji kodeks karny wobec nietrzeźwych sprawców takich zdarzeń przewiduje znaczne zaostrzenie kar oraz stosowanie dodatkowych środków karnych wobec nietrzeźwych sprawców takich zdarzeń (art. 178 k.k.).

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (z późniejszymi zmianami) brzmi:

„Art. 46. [Napój alkoholowy; stan po spożyciu alkoholu; stan nietrzeźwości]

1. Napojem alkoholowym w rozumieniu niniejszej ustawy jest produkt przeznaczony do spożycia zawierający alkohol etylowy pochodzenia rolniczego w stężeniu przekraczającym 0,5% objętościowych alkoholu.

2. Stan po użyciu alkoholu zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

1) stężenia we krwi od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu albo

2) obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm^3.

3. Stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

1) stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu albo

2) obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm^3.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (z późniejszymi zmianami) brzmi:

„Art. 115.

§16. Stan nietrzeźwości w rozumieniu tego kodeksu zachodzi, gdy:

1) zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub

2) zawartość alkoholu w 1 dm^3 wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość".

Według Biura Ruchu Drogowego KGP: „W 2023 roku użytkownicy dróg (kierujący, piesi, pasażerowie) będący pod działaniem alkoholu uczestniczyli w 2 074 wypadkach drogowych (9,9% ogółu wypadków), śmierć w nich poniosło 290 osób (15,3% ogółu zabitych), a 2 263 osoby odniosły obrażenia (9,4% ogółu rannych). W porównaniu z rokiem ubiegłym jest to mniej wypadków o 174 (–7,7%) i osób rannych o 304 (–11,8%) przy wzroście liczby osób zabitych o 22 (+8,2%).

W 2023 roku uczestnicy ruchu będący pod działaniem alkoholu spowodowali 1 600 wypadków (7,6% ogółu), w których zginęło 251 osób (13,3%), a ranne zostały 1 741 osób (7,2%). Najliczniejszą grupę sprawców wypadków stanowili kierujący pojazdami. Z ich winy doszło do 1 331 wypadków, w których zginęło 212 osób, a rannych zostało 1 506 osób. W odniesieniu do ogólnej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących, kierujący pod działaniem alkoholu stanowili 7%. (…)

W grupie kierujących będących pod działaniem alkoholu, największe zagrożenie bezpieczeństwa stanowili kierujący samochodami osobowymi, którzy spowodowali 825 wypadki (62,0% wypadków spowodowanych przez kierujących pod działaniem alkoholu). (…) W wypadkach zawinionych przez kierujących samochodami osobowymi zginęło 156 osób, tj. 73,6% śmiertelnych ofiar zdarzeń spowodowanych przez kierujących pod działaniem alkoholu (…), a rannych w tych wypadkach zostało 1 008 osób, tj. 66,9% (…). Następną grupą stwarzającą zagrożenie byli rowerzyści. Spowodowali oni 176 wypadków (13,2%), w których zginęło 15 osób (7,1%), a 168 zostało rannych (11,2%)".

W związku z przedstawionymi w opracowaniu danymi proszę o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

1. Czy użyte w opracowaniu pojęcie „będący pod działaniem alkoholu" odnosi się do łącznej liczby uczestników ruchu drogowego zarówno w stanie po spożyciu alkoholu, jak i w stanie nietrzeźwości? W przypadku podawania w opracowaniu danych łączących wypadki z udziałem uczestników ruchu drogowego po spożyciu alkoholu z wypadkami z udziałem takich uczestników w stanie nietrzeźwości proszę o udzielenie odpowiedzi na kolejne pytania.
2. Ile z ogólnej liczby 290 osób, które poniosły śmierć w zdarzeniach drogowych z udziałem uczestników ruchu, którzy byli pod działaniem alkoholu, stanowiły osoby będące w stanie po spożyciu alkoholu, a ile będące w stanie nietrzeźwości? Proszę o podanie danych dla różnych grup uczestników ruchu drogowego: pieszych, rowerzystów, osób poruszającą się przy użyciu urządzenia wspomagającego ruch, kierujących motorowerami, motocyklistów, kierujących samochodami osobowymi oraz kierujących innymi pojazdami mechanicznymi.
3. Jakie kryteria zostały przyjęte do przypisania danej grupie uczestników ruchu drogowego sprawstwa wypadku drogowego?
4. Ile spośród 212 osób, które zginęły w wypadkach spowodowanych przez będących pod działaniem alkoholu kierujących pojazdami, stanowiły osoby, którym przypisano sprawstwo wypadku?
5. Ile spośród 156 ofiar wypadków, w których sprawstwo przypisano kierującym samochodami osobowymi, stanowili sami kierujący tymi pojazdami?
6. Ilu spośród nietrzeźwych kierujących samochodami osobowymi, którym przypisano spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym, posiadało polskie obywatelstwo?
7. Ilu nietrzeźwym kierującym samochodami osobowymi postawiono zarzuty z art. 177 §2 k.k. w związku z art. 178 §1 k.k.?

Krzysztof Kwiatkowski